

Z kongresu CIBE v belgickém Gentu – část 1.

FROM CIBE CONGRESS IN GHENT, BELGIUM – PART 1

V polovině května jsme měli možnost účastnit se Valné hromady a Kongresu CIBE v Gentu v Belgii. Poslední kongres se konal v roce 2015 v Berlíně, kdy byl do čela CIBE zvolen Bernhard Conzen z německého svazu pěstitelů cukrovky v Porýní. Na tomto jednání v Gentu předal vedení CIBE svému kolegovi z Francie – novým prezidentem CIBE se stal Eric Lainé. Další kongres by se měl konat v tříletém cyklu až v roce 2021 v Polsku. Uvidíme, v jakém rozměru pěstování tu cukrovka za tři roky po období krize nízkých cen cukru a řepy bude.

Jednání v Gentu bylo poměrně dlouhé a bylo rozděleno na čtyři dny. První den proběhla Valná hromada se základní procedurou a volbou nových členů prezidia CIBE, ekonomické komise, technické komise a finanční komise. Nového předsedu CIBE jsme již zmínili, místopředsedou se stal kolega z Rakouska Ernst Karpfinger a předpokládá se, že po třech letech by měl převzít funkci prezidenta CIBE. V prezidiu CIBE je pro nové období celkem osm členů (dosud jich bylo sedm), a ti zastupují Dánsko, Polsko, Belgii, Německo, Rakousko, Francii, Nizozemsko a Velkou Británii. Po připomínce našeho předsedy Otakara Šaška, že menší země tu nemají zastoupení, by mělo dojít ke změně. Po jednání na prezidiu a představenku CIBE bude na další valné hromadě jedno místo nabídnuto nám, jako zástupcům pro menší státy (Česko, Slovensko, Maďarsko, Rumunsko, Finsko).

Valná hromada proběhla 15. 5. 2018, následoval ji dvoudenní kongres 16. – 17. 5. 2018 a technická návštěva 18. 5. 2018.

Kongresu CIBE se zúčastnilo 240 zástupců evropských řepářů

Valná hromada – statistika

Kromě záležitostí úředních, personálních a finančních proběhla na valné hromadě diskuse u kulatého stolu nad výsledky loňské kampaně a osetem 2018. Pro nás jsou to informace klíčové, protože na základě osetých ploch lze predikovat produkci cukru a s tím související cenu cukru i řepy z kampaně 2018/2019, případně i to, jak se zachovat s plochami cukrovky pro osev 2019. Kampaň 2017/2018 a plány osevu pro rok 2018 (kampaň 2018/2019) shrnuje tab. I. Lze uvést, že země, které způsobily

Tab. I. Přehled kampaně 2017/2018 a osevy v roce 2018/2019

Stát	2017/2018		2018	
	Výnos stand. řepy (t _{16%} ·ha ⁻¹)	Výnos bíl. cukru (t·ha ⁻¹)	Osevní plocha (ha)	Osevní plocha (ha)
Belgie	105,33	15,05	64 414	65 000
Česko	78,00	11,21	66 000	66 000
Dánsko	76,73	11,54	34 380	35 000
Finsko	37,11	5,39	11 900	11 000
Francie	95,75	14,30	485 000	480 000
Chorvatsko	65,00	9,25	23 800	21 000
Itálie	62,62	7,85	38 200	38 200
Litva	60,00	9,52	16 800	16 800
Maďarsko	67,14	9,17	15 483	14 950
Německo	94,00	13,51	382 012	380 000
Nizozemsko	97,30	15,45	85 884	86 000
Polsko	70,21	10,02	230 800	230 000
Rakousko	76,63	11,23	42 684	40 600
Rumunsko	49,73	6,76	26 480	25 000
Řecko	54,00	7,02	6 400	6 400
Slovensko	57,14	8,00	22 548	22 500
Španělsko	84,66	13,38	37 000	38 000
Švédsko	65,97	9,97	30 800	30 000
V. Británie	94,30	14,74	95 000	95 000
Průměr EU	84,80	12,72	celk. 1 715 585	celk. 1 700 500
Švýcarsko	88,07	12,53	19 628	19 000
Turecko	62,94	8,18	338 825	322 000
Průměr CIBE	80,28	11,97	celk. 2 074 038	celk. 2 041 500

největší navýšení pro rok 2017 v řádu 20–25 %, Německo a Francie, plochy zachovávají i pro rok 2018, Polsko obdobně, a vyčkává se, co se stane na trhu s cukrem v EU i na světovém trhu. Kampaň 2017/2018 byla z pohledu produkce rekordní, v průměru EU bylo dosaženo výnosu bílého cukru 12,7 t.ha⁻¹ a v průměru CIBE pak 11,97 t.ha⁻¹. Průměrný výnos cukrovky při 16% cukernatosti v rámci EU činil 84,8 t.ha⁻¹, byl to opravdu úrodný rok, v rámci CIBE potom „pouze“ 80,28 t.ha⁻¹, výsledky byly velmi uspokojivé. Bohužel se toto vše setkalo najednou s uvolněním trhu a pádem kvót – výsledkem je krize v cukrovarnictví a řepářství, kterou jsme si do jisté míry zavinili sami.

Ke statistice je ale třeba poznamenat, že malá část pozemků s cukrovkou byla přesévána, některé pozemky vlivem sucha a špatného vzejití byly zaořány a přesety jinou plodinou. Sucho netrápilo po zasetí pouze centrální Evropu (Česko, Slovensko, Polsko a Rakousko), ale i Německo či Francii (tam bylo opoždění v setí dokonce tři týdny). Velmi sucho bylo i ve Švýcarsku a dalších státech, srážky se často pohybovaly od zasetí do poloviny května na pouhých 50 % normálu i níže. K tomu zřejmě vlivem tepla se začal šířit a výrazněji projevoval rýhonosec řepný s totálními škodami na řepných polích. V Polsku zlikvidoval v roce 2017 „pouze“ 300 ha cukrovky, v roce 2018 celkem 1 000 ha a v Rakousku v letošním roce dokonce 7–8 tis. ha. Budeme se muset pečlivě připravit na atak dalších, v cukrové řepě neběžných škůdců.

Kongres – první den (volný trh, ekonomika, udržitelnost)

Hlavním tématem prvního dne jednání kongresu byla udržitelnost pěstování cukrové řepy v současné složité situaci na trhu s cukrem a problematika dotací i vyjednávání nové společné zemědělské politiky. Ze strany Evropské komise prezentoval zástupce ředitele Miguel Garcia Navarro ceny cukru v EU a na světovém trhu. Za březen a duben se oficiální cena v hlášení pohybovala na světovém trhu na úrovni pouze 276 €·t⁻¹ (cukr za 7 Kč·kg⁻¹) a na trhu EU u hranice 376 €·t⁻¹ (cukr za 9,50 Kč·kg⁻¹). Realita je však nižší, blíží se hranici jen 310–330 €·t⁻¹, tudíž velmi blízko světové ceně. Problémem je, že v roce 2017/2018 narostla produkce v EU oficiálně o 24 % a v některých zemích, např. Nizozemsku, i o 52 %. Dle Evropské komise byla od reformy cukrovarnického průmyslu a řepářství v letech 2006–2011 dostatečná doba, až do roku 2015, připravit se na konec kvót, ten byl pak odložen až do roku 2017. Během reformy ubylo 41 % cukrovarů a cukrovarnictví se koncentrovalo do konkurenceschopných oblastí.

Co si můžeme z těchto informací od Evropské komise vyvodit? Komise v současné době nebude pravděpodobně dělat nic. Bude jen podporovat skladování cukru. Bude vše pečlivě monitorovat, ale žádná speciální opatření nepřijme a bude jen na členských zemích, jak si zajistí udržitelnost pěstování řepy a výrobu cukru.

Ze strany starých členských zemí, zejména Německa, byl několikrát vznesen dotaz na dotace VCS – platby na citlivé komodity, že toto je znevýhodňuje. Diskutovalo se zastropování plateb a nové dotace po roce 2020. Je zapotřebí argumentovat jasně a reálně – pokud má Česko nebo Slovensko základní platbu dotací 200 €·ha⁻¹ a Německo téměř 300 €·ha⁻¹, nelze mluvit o rovných podmínkách ani o dotacích VCS. Ty jsou naprosto nezbytné pro zachování pěstování cukrové řepy. Činí od 120 €·ha⁻¹ zaseté cukrovky v Chorvatsku až po 600 €·ha⁻¹ v Rumunsku. Pro ČR by mělo být cílem dostat se v těchto platbách z 260–270 €·ha⁻¹ na úroveň Polska a Slovenska – 400 €·ha⁻¹, aby pěstování bylo konkurenceschopné. V současné době chybí rámcově 3–4 tis. Kč·ha⁻¹ v dotacích do cukrové řepy k plnému pokrytí výrobních nákladů!

Zajímavá fakta zmínil odstupující prezident CIBE pan Bernhard Conzen: „V Evropské unii neustále narůstají variabilní náklady na pěstování cukrové řepy, zejména náklady na přípravky pro ochranu rostlin. Bohužel neexistují alternativy, celkové náklady se zvyšují a cena za cukrovku klesá. Pro pokrytí výrobních nákladů na 1 t řepy 25 € je do budoucna zapotřebí dosáhnout stabilních výnosů nad 75–85 t.ha⁻¹ při základní cukernatosti 16 %. Alarmující je také to, že v rámci EU je nyní 45 % výnosů (příjmů) podniku tvořeno dotacemi a pokud je podnik v EKO režimu, tak dokonce 80 % příjmů.“

To je dosti znepokojivé. Zajímavé by bylo alespoň na přechodnou dobu zrušit kompletně dotace v celé EU a ukázalo by se, kdo umí hospodařit, dokáže si na sebe vydělat a nečeká pouze s nataženou dlaní na deformované unijní dotace. K tomu ale nedojde, protože celosvětově by dotace fungovaly nadále a poškozena by byla jen EU. Doufáme, že období krize rychle odezní a cukrovarům i řepářům se zase začne dařit.

Jan Křováček, Svaz pěstitelů cukrovky Čech